

SAKSFRAMLEGG

Tysnes kommune

OMFANGET AV LEVERINGSPLIKTIGE POSTTENESTER - HØYRING

Sakshandsamar: Steinar Dalland

Arkivsak : 18/49 -

Arkivkode: 741

... &&& Set inn vedlegga og saksutgreiinga under &&& (Ikkje slett denne lina)

Vedlegg: HØRING - OMFANGET AV LEVERINGSPLIKTIGE
POSTTJENESTER(1517658).PDF
HØRINGSNOTAT(1517641).PDF

SAKSUTGREIING:

På bakgrunn av ei utgreiing frå Copenhagen Economics (CE) om ulike scenarier for leveringspliktige posttenester og statleg kjøp har Samferdselsdepartementet sendt sak om omfang av leveringspliktige posttenester til høyring. Post er ein viktig del av den overordna infrastrukturen i eit samfunn som Tysnes, med bakgrunn i det har me vurdert at det vil vera aktuelt for kommunen å gje uttale til saka.

Departementet ønskjer særskilt tilbakemelding på følgjande tilhøve:

- Innspel til kva som vil vera rett nivå på leveringspliktige posttenester i framtida.
- Syn på ulike alternativ til lovregulering.

Høyringsnotatet gjer greie for saka både med omsyn til bakgrunn og med omsyn til vurdering av ulike løysingar.

Bakgrunnen er rett og slett at me sender stadig mindre brev, det er rett nok ei lita oppgang i tal på mindre postpakker, men dette veg ikkje opp for reduksjon i brevpost. Dette er ei naturleg følgje av stadig meir digital kommunikasjon på alle nivå og innan alle sektorar i samfunnet. Utviklinga er ikkje unik i Noreg, same bilete ser me i dei andre nordiske landa. I fleire nordiske land er leveringfrekvensen for alminneleg post sterkt redusert, i Danmark vil det i praksis berre vera omdeling ein dag per veke. Ei naturleg følgje av lågare volum er at lønsemda for Posten vert låg, i samband med låg lønsemd må då samfunnet gå inn å garantera posten sine inntekter gjennom det som vert kalla statlege kjøp, for alle praktiske føremål referer omgrepet statlege kjøp til ein kompensasjonsordning for å kompensera posten si leveringsplikt opp mot lågare lønsemd.

Med bakgrunn i problemstillinga knytt til statlege kjøp har CE rekna effektar langs 4 ulike scenario:

1. Fortsatt omdeling fem dagar per veke i heile landet
2. 2,5 omdelingsdagar i veka i tettbygde strøk og 5 omdelingsdagar i område med spreidd busetnad.
3. 2,5 omdelingsdagar per veke i heile landet
4. 1 omdelingsdag per veke i heile landet.

Det første alternativet er null alternativet og vil auka behov for statleg kjøp til om lag 1 mrd. kr i 2025, alternativet inneber at tenesta vert vidareført på dagens nivå.

Alternativ 2 inneber at omdelinga vert oppretthalde i spreiddbygde strøk medan den vert redusert i tettbygde strøk. Dette alternativet vil gje relativt små ulemper då det er lagt til grunn at det her finnes rimelege alternativ til posten si ombering. Ulempa er at også kostnadsreduksjonen er liten, samanlikna med null alternativet er det ei innsparing på 250 mill. i 2025.

Alternativ 3 er omdeling annankvar dag i heile landet, endringa vil kunne gje noko negative effektar for nokre typar sendingar særskilt då mot eldre og/eller immobile i spreiddbygde strøk. Omfanget av statleg kjøp vil kunne reduserast med 650 mill. kr. I 2025.

Det fjerde alternativet er å redusera postfordeling til ein dag per veke i heile landet, dette er naturleg nok løysinga med størst ulemper då omdelingsfrekvensen er ganske låg. Alternativet inneber ein reduksjon i statleg kjøp tilsvarande kr 900 mill. i 2025.

I høyringsnotatet punkt 2.2.3 vert det skissert moglege målretta tiltak for å redusera negative konsekvensar av redusert omdelingsfrekvens.

Departementet sine vurderingar:

Departementet konkluderer med at alternativ 1 ikkje er berekraftig på sikt og vil avvikla det lovfesta kravet om 5 dagars postomdeling. Endringa kan skje tidlegst frå 2020.

Departementet meiner vidare at alternativ 2 er lite attraktivt av to grunnar: 1) Det er vanskeleg å gjera avgrensing mellom ulike område både på ei gitt tid og med framskrivingar. 2) Innsparinga opp mot statleg kjøp er avgrensa då det kostnaden for omdeling i spreiddbygde strøk er vurdert til å vera høgare enn i tettbygde strøk.

Dersom ein vel alternativ 3 vil nettokostnader ved omdeling i første omgang vera låge, før dei igjen vil nå eit brytingspunkt i 2021 der det igjen vil vera lønsamt å gjera ytterlegare reduksjonar.

Omdeling etter alternativ 4, altså berre ein dag per veke vil vera lønsamt i heile perioden.

Departementet landar på ei postomdeling kvar annan dag i sin konklusjon. Endringa til dette alternativet inneber ei årleg innsparing tilsvarande kr. 500 millionar per år, dette aukar frå 2025 til kr. 650 mill. per år. Departementet går ikkje inn for særskilte målrette tiltak for å redusera ulempa ved lågare omdelingsfrekvens, denne konklusjonen er trekt med basis i at det tilgjengeleg kommersielle produkt som kan gje høgt servicenivå ved behov. Det vert elles peika på målretta kompensierende tiltak innan einskilde sektorområder.

I punkt 3.2 ff vert det gjort greie for ulike særskilte ulemper:

3.2 Aviser

Den samla omdelinga av aviser i Noreg er per i dag om lag 1 million aviser, av denne marknaden har posten 15 %. Truleg er utfordringa med avisomdeling størst for mindre lokalaviser slik som Bladet Tysnes som ikkje har eige distribusjonsnett og for avisomdeling i spreiddbygde strøk der distribusjonsnett er meir avgrensa. Departementet kompenserer for dette ved å leggja opp til ei forskrift der Posten får pålegg om å tilby postboksarr ved alle faste ekspedisjonsstader. Denne ordninga kunne kanskje vore synleggjort betre i høyringsnotatet då det er litt vanskeleg å få grep om korleis denne løysinga er.

Det kunne vore ønskjeleg at departementet gjorde ei nærare vurdering på om omdelinga særskilt vil råke mindre lokalaviser med dårleg grunnlag for alternativt distribusjonsnett. Dersom det viser seg at redusert omdelingfrekvens særskilt rammer desse bør det eventuelt vurderast målretta tiltak.

3.3. Biologiske preparat.

Med biologiske preparat snakkar me om prøvar mellom anna frå legekontor til spesialisthelsetenesta. I høyringa vert det vist til at medisinske laboratorium gjerne gjev tilbod om henting av prøvar, omlegging frå A og B post til ein poststraum har allereie ført til at helseføretaka frå 2018 løyser dette gjennom eige kjøp. Konsekvensen av redusert omdelingsfrekvens vert såleis moderat.

Bioingeniør ved Tysnes legekontor skildrar konsekvensar av lågare omdelingsfrekvens slik i høve til biologiske preparat:

«Omlegginga til posten har nok skapt størst utfordring for dei medisinske laboratoria, dette fordi dei både utstyrer primærhelsetenesta med prøvetakingsutstyr og betaler frakt på prøvesendingane. Det starta med at posten kutta postombæring på laurdagar: Haukeland sette inn budrute som hentar prøvane våre kl. 12.10. Difor ikkje mogeleg å ta sendeprøvar på fredagar etter kl. 11.

Den siste omlegginga har ført til at transport av biologisk materiale har vore ute på eit slags anbud som posten vann. Deira løysing er transport over natt. Rimeleg dyrt for dei som betaler (sjukehusa) etter det eg forstår. Frå mars/april vil dette og gjelda fredagar...

Stord Sjukehus har takka nei til prøvar frå oss pga. transportkostnader.. Det kjem truleg og Haugsund Sjukehus til å gjera.. Vi har berre fått nokre få sendekonvoluttar frå dei.

Rikshospitalet har sendt oss eit par frankerte konvoluttar.. Er ikkje mange prøvane vi sender til dei, gjeld heilt spesielle prøvar på organtransplanterte.

Urinprøvar frå LAR pasientar går til lab på Stavanger Sjukehus. Desse blir sendt på «gamlemåten» med lang transporttid. Ser ut som det går bra.»

I praksis betyr dette at posten allereie har utspelt si rolle i høve til desse sendingane ved overgang til ein poststraum frå 2018, endringar i omdelingsfrekvens vil såleis spela liten rolle.

3.4 Medisinar

I notatet går departementet gjennom ulike resonnement for at lågare omdelingsfrekvens vil ha liten negativ effekt i samband med sending av medisinar. På Tysnes går det meste av medisin frå Apotek på Stord til utsalsstad på Tysnes via busstransport, legekantoret får også sine påfyllingar til medisinlager på denne måten.

3.5 Særlege sårbare grupper

CE har i si utgreiing lagt til grunn at 30- 35.000 immobile personar i spreiddbygde strøk ikkje vil ha tilgang til alternativ til Posten si omdeling til ein rimeleg pris, fleire i denne gruppa har også låg digital kompetanse. Departementet tilrår ikkje egne statlege løysingar for denne gruppa, Dei legg til grunn følgjande i sin argumentasjon: 1) Framsending av post vert berre lengd med ein dag for 50 % av sendingane. 2) Det er god tilgang til digital nyheitsformidling, 3) landposttenesta skal framleis ha tilbod om grunnleggjande post- og banktenester der dei bur, 4) det er i dag kommersielle ekspresstilbod som dekkjer heile landet med levering over natt..

3.6 Førehandsrøyster

Det vert vist til at det i lita grad bør vera eit problem med valgjennomføring og førehandsrøysting, i siste instans kan Posten påleggjast ekstra innsamling etter postlova § 12. Med god planlegging og styring skal såleis ikkje endringar i omdelingsfrekvens få innverknad på valgjennomføringa.

Vurderingar:

Det er verd å merkja seg at det framleis vil vera postomdeling 5 dagar i veka til postboksanlegg, i framlegget opnar departementet for å påleggja posten plikt til å oppretta postboksanlegg ved alle ekspedisjonsstadar.

Det er vanskeleg å argumentera mot behovet for endringar i omdelingsfrekvens når me ser korleis voluma for omdelt post har utvikla seg. Ei justering i omdelingsfrekvens er ein logisk og naturleg del av utviklinga, om enn den kan vera vond og vanskeleg og ramma arbeidsplassar lokalt. Dei samfunnsøkonomiske konsekvensane peikar mot at framlegget frå departementet er moderat og at det truleg vil koma nye vurderingar om utviklinga held fram i same lei som i dag.

Det kan argumenterast med at departementet bør gå for same løysing som Finland der omdelingsfrekvensen er høgare i spreiddbygde enn i tettbygde strøk. Dette inneber relativt små innsparingar samanlikna med ein gjennomgåande reduksjon av omdelingsfrekvensen og i eit tid der det er behov for å redusera kostnader for å møte morgondagens utfordringar er det truleg ikkje fornuftig.

Når det gjeld framlegg til lovendring i postlova § 7, 2. ledd er det etter rådmannen sitt syn ulogisk å oppretthalda særordning om avisdistribusjon på laurdagar, I høyringsnotatet er det estimert at denne ordninga kostar om lag kr. 100 mill. per år, desse midlane bør eventuelt heller nyttast til å gje støtte til lokalaviser med dårlege føresetnader for eigen distribusjon.

Endring i Postlova § 7 3. ledd inneber å at departementet får heimel til å påleggja Posten å gje tilbod om postboksar ved alle faste ekspedisjonsstader. Omdeling til postkasser vil skje dagleg. Dette er positivt og inneber at det for verksemder og privatpersonar med særskilte behov kan sikrast dagleg omdeling av post.

Ut frå ei samla vurdering vil rådmannen rå til slik uttale:

... &&& Set inn saksutgreiinga over &&& (Ikkje slett denne lina)

INNSTILLING FRÅ RÅDMANNEN:

::: &&& Set inn innstillinga under &&& (Ikkje slett denne lina)

Tysnes kommune tek høyring om endringar i Postlova og Posten sin omdelingsfrekvens til vitande. Tysnes kommune står i hovudssak dei vurderingar departementet har gjort med omsyn til omdelingsfrekvens, me har likevel følgjande merknader:

Det bør kartleggast om endringar i omdelingfrekvens slår systematisk skeivt ut opp mot avisdistribusjon, det er då særskilt interessant å sjå korleis endringa slår ut for mindre lokalaviser der føresetnader for eigne distribusjonskanalar er lite hensiktsmessig eller urimeleg kostnadskrevjande. Tysnes kommune vil i den samanheng peika på at særordning med omdeling av aviser på laurdagar kan opphøyra, dei midlane som vert frigjort ved ei slik endring bør nyttast til å kompensera eventuelle systematiske skeivheiter i avismarknaden.

I høve til sending av biologiske preparat bør det sikrast at helseføretaka får plikt til å gje tilbod om frakt for alle legekontor som naturleg soknar til det aktuelle føretaket, tilsvarende for spesialiserte laboratorienester slik som ved Rikshospitalet. Per tidspunkt er i realiteten allereie ordninga med framsending kommersialisert for denne type sendingar.

Tysnes kommune er positiv til at det vert lagt til rette for dagleg omdeling til postboksar og at det vert skaffa heimel for å gje pålegg om slikt tilbod ved alle faste ekspedisjonsstader.

::: &&& Set inn innstillinga over &&& (Ikkje slett denne lina)